

Pesta 20 maiu (1 iuniu.)

Va esi dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 20.

Anulu IX, — 1873.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'ia 2 galbeni.

Cusa in esiliu.

Tacere mormentala domnesce 'n giuru de mine,
Miscarea d'orme 'n pace, zefirulu s'a culcatu ;
Si paseri nu esala duiose, dulci suspine,
Natur'a muta zace pe patu-i florilatu.

Trecutu-a mediu-de-nopte, si nimeni nu apare,
Si n'audu vorbe, siopte, toti dormu visandu mereu ;
Eu singuru nu dormu inca, veghiez in cugetare,
Dorerea ca si-o stanca apesa peptulu meu.

Eu singuru nu dormu inca, si stau privind cu frica
O lupta ce me dore, de care me 'nfiuru :
Unu vulture de stanca si-o draga turturica,
Contraste uimitorie, se batu ingrozitoru.
Si vulturulu si-planta grozavele lui ghiare
In turturic'a blanda, serman'a vai de ea !...
Ah ! vulturulu ce-omora — e chinulu meu celu mare.
Er paserea usiora — e chiar anim'a mea.

Ah ! vulturulu ce-omora de capu mi se acatia,
Dar diu'a inca trece, nu simtu lungimea ei ;
Ci candu me impresora alu noptii velu de cetia,
Ca pelicanulu rece, mi-suge creerii mei.
Si-atunci ca scosu din minte, strivitu de chinulu mare,
Tacendu privescu nainte, si visurile-mi pieru...
Josu Dunarea bestrana sioptesce cu 'ntristare,
Si undele-i se 'ngana cu stelele din ceriu.

Josu Dunarea bestrana se 'neca 'n lungi suspine,
Si pare ca tresalta plangendu destinulu meu ;
Er dorulu meu da mana cu undele-i blondine,
Se fuga la olalta, — dar vai oh Domnedieu !

Ca-ci sufletulu meu dice, oftandu de negr'a gole :

„Ah ! valuri multu fericce, voi mergeti de aci,
Dar eu nu potu conduce luntriti'a vietii mele
Pe unde vieti'a-i dulce, pe unde asiu dori !“

Dar eu nu potu conduce fiinti'a-mi urgisita
La malulu de placere, la vatr'a de amoru :
De patri'a mea dulce, ce sinulu mi-lu palpita,
Ce sufletulu mi-o cere, departe am se moru !...
Dar mintea desu mi-dice, ca vieti'a iute trece,
De vreu se fiu fericce, in vanu se nu asceptu !
Si dor' ar fi mai bine s'ascultu de mintea rece,
Se stergu simtirea 'n mine, se stingu si doru 'n peptu !

Si dor' ar fi mai bine se uitu vitreg'a tiara !
Dar nu ! Ar fi insulta. N'a fostu vitrega ea :
Ureatu-m'a pe mine, si toti mi se 'nchinara,
Orbi de mudi'a multa, coron'a mi-a fostu grea.
Si scump'a romanime mi-a datu unu rolu de fala,
De vechi idei sublime, cu fapte de-unu Mihaiu :
Dar vai si-acuma eta dorinti'a natiunala
Remase 'ngenunchiata, — eu ratecii, picai !

Si vai acuma eta, lipsitu de fericire,
Nu mi-a remasu altu bine, decatu speranti'a 'n sinu :
Veni-va inc' odata o di, ce va se 'nspire
Iertare pentru mine in ori ce peptu romanu.
Seu dora-i ilusiune ce anim'a mi-dice ?
S'ascultu ce mintea-mi spune in sboru-i pamentescu ?
Privirea mea se sbore in raiulu multu fericce,
Dar slabeloru piciore intrarea s'o oprescu ?

Privirea mea sè sbóre pe plaiulu de placere,
 Dar eu sè stau aice, gelindu-mi sórtea rea?
 Cu mani tremurátorie s'atingu cup'a cu miere
 De gur'a mea ferice, dar nici sè gustu din ea?
 Sè-mi rupe eu flórea dara, cà-ci érn'a este cruda,
 Si 'n dulcea primavéra sè nu mai speru nici candu?
 Si stergu intr'o clipita, si fara de vr'o truda,
 Speranti'a mea iubita din sinulu meu plapandu?

Sè stergu intr'o clipita, ce fantasí'a-mi juna
 In nopti de ilusiune ferice si-a creatu:
 Visarea mea iubita de-o splendida cununa,
 Cainti'a ce va pune pe capu-mi insultatu?
 Acést'a nu se póte! Gresíel'a mea fu mare,
 Dar nu-su de vina 'n tóte, si eu me pocaiescu!
 Si-acuma 'n fine éta cestu sinu unu doru mai are:
 Sè fiu 'ngropatu odata 'n pamentulu románescu!

Iosifu Vulcanu.

De insemnetatea datineloru poporale pentru literatur'a dramatica.

(S'a cetitu in adunarea de la Caransebesiu a Societátii pentru fondu de teatru romanu, la 28 apr. a. c.)

(Urmare.)

II.

Palilia.

Serbátore romana vechia din Roma.

Viéti'a pastorésca in Italia. Italia a fostu de la inceputu deosebi tiér'a creşterii de vite, a pasiunilor de vite si a pastorilor, cari se mutau cu turmele loru dintr'o parte in alt'a. Pana nu s'a intemeiatu agricultur'a si nu s'a dezvoltatu viéti'a politica, viéti'a pastorésca a fostu viéti'a poporului, dar acést'a si mai taróu avea antâietate, pentru cà agricultur'a nu putea fi fara vite domestice.¹⁾

Palatium. Viéti'a acést'a a pastoriloru latini, si-a aflatu pentru iérna si primavér'a umeda unu locu de scutu acolo, unde mai taróu s'a ziditu Roma, cetatea lumii.

Ací pe unu munte s'a alesu locu pentru coloni'a cea mai vechia, si s'a incungiuratu cu bréşda de plugu, si acestu locu s'a numitu Palatium, éra muntele intregu s'a chiamatu Palatinu, punctulu centralu alu religiunii pastoriloru, alu tuturoru traditiuniloru si institutiuniloru romane, la cari se refera reminiscintiele cele mai vechie ale Romei.

Dîn'a Pales. Palatium si-deriva numele seu de la dîn'a Pales.²⁾

¹⁾ Varro de reb. rom. II 1. 9. Romanorum vero populum a pastoribus esse ortum, quis non dicit? quis Faustulum nescit pastorem fuisse nutricium, qui Romulum et Remum educavit? non ipsos quoque fuisse pastores obtinebit, quod Parilibus potissimum condidere urbem? L. Preller Röm. Myth. p. 364. I. Hartung Die Rel. der Römer II. p. 149.

²⁾ Pales a fostu o dîna considerata de masculina si deosebi de feminina. Pales dea est pabuli. Hanc alii, inter quos Varro, masculino genere vocant, ut

Pales e dîn'a pastoriloru, a sustienerii, sporirii, precum a nutretii si pasiunii vite-loru, animaleloru domestice, deosebi a oiloru. Veneratiunea dînei din Palatiu³⁾ s'a latitu nu numai in Roma si Latiu, ci si departe peste Italia, la Salentini catra Brundusiu etc. pe unde s'au crescutu animale domestice.

Pales a fostu totu-deodata si dîn'a fundatória si aperatória a Palatiului, adeca a antâiei colonie pe muntele Palatinu, si redicandu-se Roma, a devenitu si dîn'a fundării Romei.

Pales a avutu cognume de Pastoricia⁴⁾, Rustica, Silvicola⁵⁾ si Matuta⁶⁾, cu referintia la viéti'a pastoriloru; si cognume Magna⁷⁾ Ve-

hic Pales. Virg. Aen. III. 297. serv. v. gen. III. 1. Arnobiu III. 40.

Pliniu in Hist. nat. XVIII. 72. dîse, cà Pales si Palea din origine a insemnatu nutretiu pentru vite, adeca paie, pleve. Scrutările filologice au aflatu, cà Pales se deduce din radecin'a sanscrita *pā*, ce inséna, a aperá, *palayami* a pazi, pandi, si ce e radecin'a. comuna pentru pa-sco (pascu), pabulum (pasiune) *παομαι* *παυ* (dieu de turme, ba si pâ-n (stepanu) la slavi. *παυ* Gr. Etym. I. 245. Preller p. 366. Hartung II. 150.

³⁾ Pales, Palatium se aduce in legatura si Pal-las, mosiulu ori fetiorulu lui Euander, antâiulu colonu alu Palatiului.

⁴⁾ In religiunea romana se mai pomenesce o dîna *Palatua*, dîn'a aperatória a Palatiului. Acést'a se crede identica cu Pales, a nume unu predicatu alu ei. Palatua a avutu preotulu seu „flamen palatualis“, si sacrificiulu s'a chiamatu palatuar.

⁵⁾ Rustica, Silvicola la Ovidiu Lib. Fast. IV. 744.

⁶⁾ Matuta Momsen Dial. Ital. de josu 275.

⁷⁾ Magna. Virg. Ge. III. 1. éra veneranda 294.

neranda, Cana ⁸⁾, Grandaeva ⁹⁾ cu referinția la fundarea Romei.

Serbatórea Palilia. Serbatórea intru reverinți'a dñei Pales s'a numitu Palilia ¹⁰⁾ si s'a tñenutu totu-de-una in 21 aprile adeca XI. Cal. Maj.

Serbatórea a fostu privata si publica ¹¹⁾. Cea privata s'a referitu mai numai la viéti'a pastorésca si datine poporale; éra cea publica deosebi in Roma, la dñ'a fundării Romei, si statului romanu.

Cultulu. De cultulu dñei s'a tñenutu, cà in diu'a acést'a se afumă cu o mestecatura din sangele „Calului de Octomvre“ (o serbatóre) preparatu de virginile vestale, din cenusi'a unui vitielu nefetatu si arsu la serbatórea Forcididia, si din paie de pasula, si se stropiau cu apa santîta, ce se credea, cà are efectu de curatire religiósă.

Sacrificiu. Dñei se aducea o jertfa simpla, o turta séu pogacia de malaiu meruntu ori pisatu si o cotaritia plina de acést'a, precum i placea dñei, pe urma mancare si lapte calduti, de óre-ce nu érá iertatu sacrificiulu de sange, ca la serbatórea pentru sporirea si binecuventarea animalelor domestice sè nu péra nici un'a dip ele. ¹²⁾

Rogatiunea. La acést'a serbatóre se dicea mai de multe ori astu-felu de rogatiune: ¹³⁾ „Dña Pales! daruiesce sporiu viteloru, asemenea si pastoriloru, sè ese din stenele mele lips'a, rempinsa; si déca am pascutu pe campu

⁸⁾ Star. Theb. VI. 111.

⁹⁾ Nemesiu Ecl. I. 68. Preller p. 366.

¹⁰⁾ S'a numitu si Parilia. Ovidiu Lib. Fast. IV. 721. Parilia poscor. VI. 257. Dena quater memorant habuisse Parilia Romam. Plin. Hist. N. XVIII. sidus Parilicium.

Unii deducu Parilia de la „partu pecoris“, parere, a nasce, a fetá, de unde avem si noi cuventulu parinte; dar deducerea e falsa, pentru cà fiindu Palilia de la Pales, in Parilia e stramutatu *l. in p.*, ca si in Lemures si Remures. Preller 366.

¹¹⁾ Schol. Pers. I. 72. Varro sic ait: Palilia tam privata quam publica sunt et est gonus hilaritatis et lusus apud rusticos.

Adi la noi serbatórea poporala *Palia* e in 22 juliu, ca sè nu se palésca granele, deci are alta insemnetate.

¹²⁾ Et observatu de incepto, ne qua hostia Parilibus caederetur, ut dies iste a sanguine purus esset. Plutarch, Roma C. 12. Hartung II. p. 151.

¹³⁾ Tradusa din Ovidiu Lib. Fast. IV. v. 747 — 775. Mai este o rogatiune in Hartung II. p. 151, dar se vede a fi numai unu estrasu din Ovidiu. Pentru identitatea idenloru din ea cu cele de adi la poporu, o publicu intréga.

sacru, si déca ói'a nesciindu a ruptu pasiune de pe morminti; déca am intratu in dumbrava (gáin) oprita si dinaintea ochiloru nostri au fugitu nimfele si dieulu jumetate tiapu; déca secer'a mea a despoiatu dumbrav'a de ramuri umbróse, unde óiei bolnave i s'a datu frundia din cosiara: dà iertare vinei mele! Si candu a cadiutu grindine si mi-am adapostitu oile sub unu templu de la tíera, si am turburatu laculu, — nu luati in socotintia, nimfeloru, cà oile miscandu piciórele au tulburatu ap'a!

„Tu dina! imblandiesce pentru noi isvórele si dieitátile isvóreloru, pe dieii respanditi prin intrég'a dumbrava; nu lasá, ca sè vedemu Driadele, nici scald'a Diane, nici pe Faunu la amédi, — candu odinesce pe campu.

„Mana departe bólele, sè fia sanetosi ómenii si turmele, sè fia si cioporulu prevediatoriu de cani vigilanti, fà, ca sér'a sè nu readucu mai putínu decátu am manatu demanéti'a, nici sè gemu readucundu lan'a rupta de lupu.

„Indepartéza fómea rea, ierburi si frundia sè fia de prisosu si apa, ca sè-si scalde inchieturele si sè bea! Ugere pline sè mulgu si casiulu arama (bani) sè aduca, si sè dea curgere de zeru limpede prin impletitura (stracuratória).

„Berbecele sè gonésca, si ói'a sementi'a conceputa sè o redeie, ca in strung'a mea sè am multi mnei; lan'a sè fia, ca pe nici o fetitia sè o sgrabele, móle si inconveiósa pentru manele tinere.

„Ce me rogu, sè se intemple! si noi dñei Palii, — dómnei pastoriloru la altu anu i facemu o turta (pogacia, colacu) mare!“

Acést'a se dñcea de patru ori intorsu spre resaritu, si pe urma si-spelau manele in róua.

Datine. Pastorii in diori de dñua saturandu oile, faceau pregatirile pentru curatírea loru religiósă. Spre scopulu acést'a stropiau cu apa pamentulu la stana si lu-maturau cu mătura de verge, infrumsetiau strung'a cu frundie si ramuri si usi'a o inzestrau cu o cununa lunga. Apoi faceau fumu venetiosu de sumpóre si ói'a balaiá in cuprinsulu fumului.

Pe vétra se facea focu din ramuri de rosamarinu, bradu, olivu si dafinu (lauru) si déca aceste pocniau tare, — se credea de semnu bunu.

Asemene se facea și pentru oile din staulu. ¹⁴⁾

Ospetarea. Ospetarea cu mâncări și beuturi se facea afara la câmpu, pe locu ierbos ¹⁵⁾ și se bea o amestecatura de lapte cu mustu roșiu, și eră urmata inca de o curatie prin focu. A nume se faceau porsiori de fenu și paie séu tîrși, se aprindeau și între sunete de cimbale și fluere se maná turm'a de trei ori peste focu, peste care în urma și pastorii sariau de trei ori. Toti se petreceau cu bucuria, pentru că pastorii beau și cantau multu și faceau multe vorbe despre sariture, căci înainte și după saritura beau și cantau. ¹⁶⁾

Despre petrecere se afla și aceste ¹⁷⁾: „Udatu de vinu, și-canta pastoriulu Palilia, serbatórea sa. Acuma voi lupiloru departe ve tîneti de stane! Elu acuma aprinde după datina porsióre mici de tîrși, și sare peste flacar'a santa. Matrón'a devine nascatória, copilasiulu apuca pe tata de urechi, și lu-saruta. Mosiului nu i cade greu sè pazésca pe nepotielu și în anii sei gangaie cu micutelulu. În onórea dînei junii se arunca pe iérba, unde cade umbr'a recórósa a unui arbore vechiu, séu si-facu umbrariu din hainele loru și lu-inzestréza cu flori impletite. E incununatu și po-calulu, ce stá dinaintea loru.“

Datinele serbatórei la cetatiani din Roma cu timpulu s'au deosebitu de cele de la tíera prin aducerea aminte de Romulu ca și urdítoriulu poporului romanu, pentru că trăgîndu brésd'a cu plugulu a pusu fundamentu Romei și statului romanu, și pentru acést'a s'a adausu mai tardíu sub I. Cesare și cursulu cu cai.

Pe timpulu lui Adrianu serbatórea Palilia s'a contopitu cu a dînei Roma, și ca din'a nascerii Romei s'a serbatu cu musica, cantári și circense, dar la tíera Palilia a remasu serbatórea pastoriloru și oieriloru. ¹⁸⁾

(Va urmá.)

At. M. Marienescu.

¹⁴⁾ Ovid. Libr. Fast. IV. 735—744. Hartung II. 151 pune langa aceste și temeia. Pröller 367.

¹⁵⁾ Propertiu IV. 475. Tibullu II. 5. 87.

¹⁶⁾ Ovid. Libr. Fast. IV. 725. și 780. Dion. I. 88. Virg. Ge. III. 1. Pröller 367.

¹⁷⁾ Poetulu Tibulu II. 5. 87. Hartung II. 150.

¹⁸⁾ Dio Cas. XLIII. 42. Hartung II. 153. Pröller 368.

Doru de munte.

Asiu voi sè fugu departe
Din ai lumei ochi vicleni;
Susu la munte, culmi inalte,
Printre arbori, printre steni.

Vrere-asiu sè m'ascundu de lume
De-alu ei toiu sangeratoriu;
Sè nu scéa nici unu nume,
C'am traitu în giurulu loru.

Susu la munte, pe câmpia,
Me dorescu adese-ori;
Unde ventulu linu adia
Printre arbori, printre flori.

Unde riuri undaline
Se stracóra linu în josu;
Ca și marea de suspine
Ce 'néca pieptu-mi doiosu.

Vrere-asiu susu pe culmisióre,
Josu la umbr'a cea de fagu,
Angerasi și dînióre
Sè me legene cu dragu.

Sè me legene, și 'n fine
Sè m'adórma 'n somnu usioru;
Somnu de mórte, ce nu-mi vine,
Ce-lu asceptu asié cu doru.

Si sè-mi puna crucisióra
Celu stejaru increnguratu,
Ca sè-mi cante-o paseióra
Pe-a lui crónga nençetatu:

„June-a fostu, ce cu 'nfocare
Pan' la mórte o-a iubitu
Ce de crud'a ei tradare,
Ací zace — odihnitu!“

T. V. Pacatianu.

Mirésa pentru mirésa.

— Novela originala. —

I.

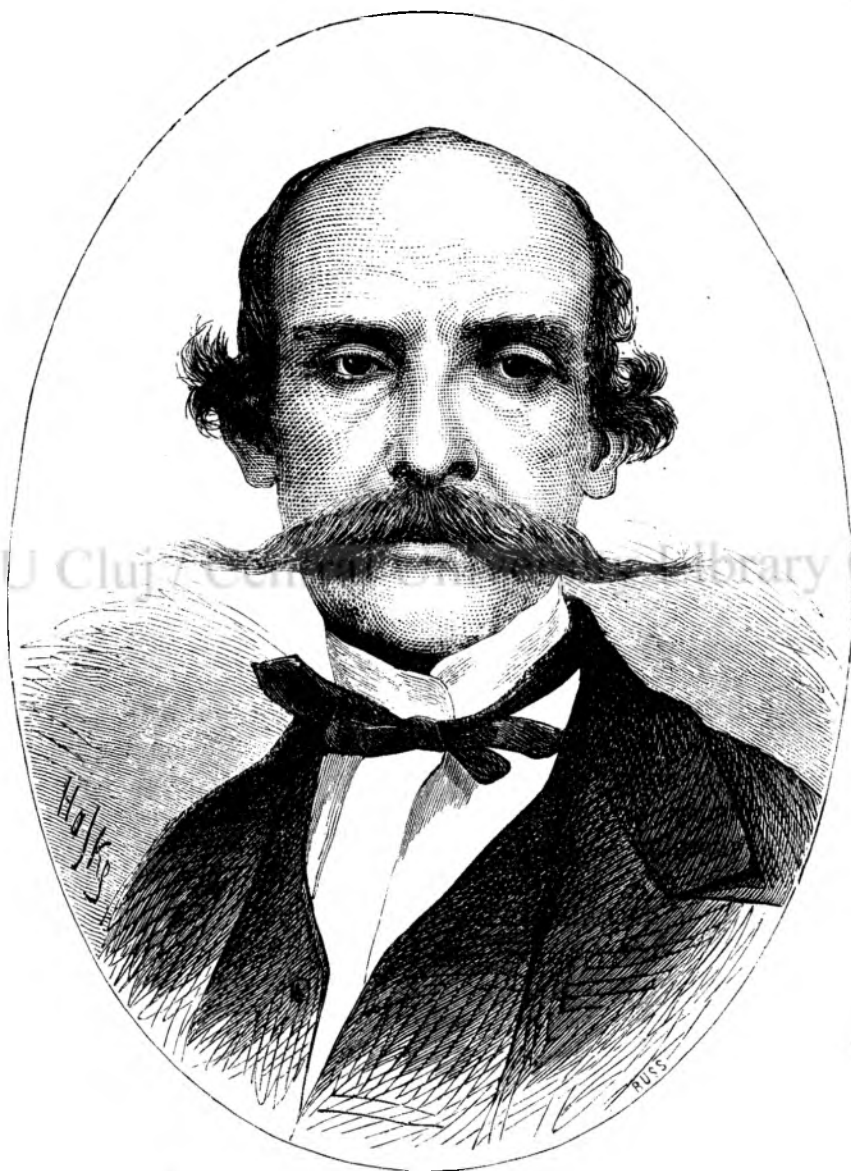
A s c e p t a r e a.

Erá o demanétia fórte placuta a uneia din dîlele cele din urma a lunei lui iuliu. Natur'a tóta pareá a fi îmbracata într'unu vestmentu

de serbatóre; chiar nici unu noru nu se vedea pe orizontu, care ar puté impedecá radiele sórelui in cursulu seu de asta-di; o tacere santa domniá peste totulu, dara acést'a tacere erá din candu in candu conturbata de catra melodfile unoru paseri, cari sburandu prin linulu aeru se pareau a participá si dinsele la acést'a serbatóre a naturei.

careia abié se pareá a fi intratu in etatea junéi.

Ce privire farmecatória! o flóre intre flori, inse nici un'a nu s'ar fi pututu asemená cu dins'a: o frumsetia rana, o naivitate, o noblétia insocita de cele mai esemplare insustri caracterisau acésta fintia delicata si farmecatória.

Emiliu Castelar.

Sè lasàmu inse, ca natur'a sè-si serbedie serbatórea si paserile sè cante dupa placulu loru, si sè intràmu numai intr'o gradinútia, unde póte vomu aflá o serbatóre si o bucuría si mai mare!

Sub umbr'a unui meru, carele si-intindea ramurile salé departe in giuru, pe o banca incungiurata de felurite florisiedea o copilitia,

Si ce facea acést'a dîna? Tocmai in momentulu acest'a erá ocupata cu cetirea unei epistole, scrisa de o mana scumpa, si numai din candu in candu si-innaltia capulu in susu, ca si candu ar voi sè cugete mai adancu la insemnatarea celoru scrise in acést'a epistola...

De odata inse sare in picióre si o eschia-

Emiliu Castelar.

(*Portretulu pe pagin'a 229.*)

mare de bucuría se furà de pe budiele ei ru-meióre.

— Oh, ce fericita sum eu! ce amoru ardinte posiede dinsulu catra mine! Nici timpulu celu indelungatu, nici delectàrile si fin-tiele seducatórie, de cari in totu timpulu póte fi incungiuratu, nu i-au pututu recí anim'a lui de catra mine; ba cu tóta diu'a se pare, cà si iubirea lui totu cresce. Acum ér voiu sè-lu vedu, ér voiu fi in apropiarea lui! Pe acést'a banca nu voiu siedé mai multu singura; dinsulu va fi langa mine, si din candu in candu va rupe câte o flóre, spre a-mi orná pieptulu meu. Cátu mi-a fostu bucuri'a de mare si in anulu trecut, candu ér dupa unu timpu indelungatu alu despartirii m'a strinsu la pieptulu seu! dara tocmai asié de mare a fostu si durerea la despartire; acum inse dupa bucuría nu va mai urmá nici o intristare, cà-ci in scurtu timpu vomu fi uniti prin o legatura santa.

— Ce faci scump'a mea Cornelia? — se audî vócea unei persóne, care tocmai intrá pe usi'a gradinei, si care se pare a fi muma-sa. — Ce noutate ni scríe studintele nostru si pe candu va vení?

— Ah, iubita maica! au nu me potu eu nuní fericita? dinsulu va fi pe duminec'a venitória aici. Dar privesce numai, cu ce iubire infocata mi-serie; oh! astu-felu nu póte iubi unu omu precum me iubescé dinsulu pe mine!

— Intru adeveru, fic'a mea, dinsulu te iubescé fôrte, — díse muma sa dupa ce a aruncatu unele priviri in epistola, — si sum secura, cà acestu amoru e curatu si cà cuvintele aceste adresate tîe sunt dictate de anim'a lui. Dinsulu e unu tineru nobilu, necoruptu si cu cele mai bune insusîri, pentru aceea nici noi nu ne-amu intrepusu conveniriloru vóstre, ba ne tienemu fericiti vediendu cà dinsulu voiesce sè te iee de soci'a sa si cà animile vóstre nutrescu intre sine cele mai curate si adeverate simtieminte.

* * *

Sè lasàmu inse aceste convorbiri intre mama si fíca si sè vedemu ce pregatiri se facu intr'o departare de vre-o 70—80 mile de acestu locu?!

(*Va urma.*)

Nicolau Cisca.

Marele evenimentu petrecutu la 11 fauru in Madridu, abdicarea regelui Amadeu, si in urmarea acestui actu proclamarea republicei, si astu-felu urcarea la guvernul a lui Emiliu Castelar, ne indémna a ne interesá câtu de multu si câtu de aprópe de acestu mare si ilustru fiu alu Spaniei.

Acum vr'o dóue-dieci de ani, in teatrulu regescu din Madrid erá o mare si tumultósa adunare.

Progresistri, prin numeróse afisie invitara pe toti consocii lor si pe toti aceia pe cari doriau a-i castigá in partit'a lor. Cea mai perfecta libertate de cuventu a fostu proclamata pentru acésta séra, si multi barbati elocinti s'au folositu de acésta rara ocasiune, pentru a convinge pe numerosii ascultatori despre bun'a lor vointia si despre facultàtile si principfile lor.

Discutiunea incepuse deja, si sal'a — dupa unu timpu de dóue óre — se cam goliá, candu unu barbatu, fôrte tineru inca, cu sfiéla, privindu in giuru, se stracurà printre multime, cerú cuventulu si se urcà la tribuna. Tumultulu se asiedia si spiritele iritate se liniscira, cà-ci, tineretia si tienut'a oratorului, surprinse pe toti.

La inceputu, de si preocupatu si esitandu, totu-si curendu junele oratoru dobandi deplin'a sigurantia. Vócea sa resuná armoniosu, si erá incantatória. Stilulu seu splendidu si impenatu entusiasma indata pe ascultatori, alu caroru numeru ajunsese a trece peste 10,000. Efectulu a fostu raru, a fostu imosantu, in câtu Demostene, Cicerone si Mirabeau, déca aru fi pututu audi si ei pe junele oratoru, l'aru fi salutatu de demnu rivalu alu lor.

Multîmea lu-aplaudà, si intre asurditorie si continue aclamatiuni si vivate, lu-duse a casa in triumfu.

In acea séra s'au mai arangiatu si serenade in onórea noului lucéferu republicanu, si a dóu'a di numele lui Emiliu Castelar a fostu celebratu pretutindenea.

Dupa acestu debutu, Emiliu Castelar, care pe atunci erá profesoeu de dreptulu canonicu la universitatea din Madrid, trebuí sè se devoteze politicei. Elu facù caletorii prin tóta Spania, si pretutindenea desceptà in poporu sacr'a insufletire. Betranulu marchisu d'Almei-

da lu-insociá ca unu fidelu sociu si mentoru in tóte aceste caletorfí.

Astu-felu se ridicu, se manifestu si se afirmu geniurile cele mari, chiamate de providintia pentru a reformá statele si a salvá popórele de sclavía; si din poporulu care se nascu asemenea geniuri, acelu poporu nu se afla pe calea decadintiei si a peririi, ci a rege-nerării!

Nu multu dupa aceea Castelar si-consacrà escelintea sa péna publicistice; elu lucrà in „El Pueblo“, (poporulu) si „Discusiuno.“ Articolele lui erau fulgeratórie, tóte pentru caus'a republicei, si produceau sensatiune nespusa. Lupt'a lui Jules Favre, Glais Bizoin si a amiciloru loru, lu-incuragiá si pe dinsulu a biciuí, in modu necrutiatoriu, regimulu reginei Isabella.

In urm'a acestoru articole, Castelar a fostu distituitu din profesoratu si odata cu dinsulu si rectorulu universitáti, de Montalvan, — care aretese pré multa simpatía pentru junele politicu.

In a cea dî toti profesorii subscrisera unu protestu cu studintii, si intrég'a poporatiune arangià in onórea lui Castelar si Montalvan splendide serenade.

Asta-data inse serenad'a n'a urmatu; politi'a s'a amestecatu si trupele stricara pacea si armbnf'a concertului, adevveratu spectacolu de crunte atacuri: mai multi ómeni fura raniti si unii chiar ucisi.

Castelar a fostu esilatu atunci din tíera.

Mai antáiu merse in Italia, apoi in Elvetia, unde in 1868, luà parte la congresulu pacei, la care luase parte si Garibaldi, si unde se distinse acei oratori, cari pe urma figurara in capulu comunei.

In Geneva Castelar facù cunoscintia cu mai multi republicani francesi, cari lu-dusera mai pe urma in Paris. Pentru esistintia, vietii, incepù a scríe corespundintie la unele din jurnalele Americi de sudu, si legà o amicfa intima cu Carolu Yriaste, care adesea ori i erá d'unu mare ajutoriu.

Mai multe jurnale franceze pretindeau, cà Castelar ar fi avendu stare. Acésta este o asertiune gresíta. Elu n'are celu mai micu venitu, nici in Francia, nici in Spania.

Dupa detronarea reginei Isabella, Castelar se intórse in Spania, de unde adesea ori se ducea la Paris, unde facea pe tóta diu'a cunoscintia cu nóu'a generatiune republicana, si mai cu séma cu Gambetta, pe care intr'o intrunire

lu-declarà de celu mai demnu si mai intimu amiculu alu seu.

La inceputulu asediului Parisului, Castelar veni de la Orense la Tours pentru a oferí lui Gambetta ajutoriulu republicaniloru spanioli, adeca 25,000 ómeni, pe cari Francia sè-i provéda cu arme si munitiuni. Guvernulu aperiarii natiunale inse n'a primitu acestu frumosu ajutoriu, prevediendu cà Prim, atunci a totu puternicu ministru alu Spaniei, nu va lasá pe acei bravi aperiatori ai republicei sè tréca fruntarí'a.

Cu totu acestu refusu, Castelar nu parasi pe republicanii francesi. Elu le dete ajutoriu cu fapt'a si cu cuventulu, incuragiandu pe cei desperati. Avea firm'a convinctiune, cà odata stabilita republic'a in Francia, neaparatu trebuiá sè tréca in Spania si chiar in celelalte tieri latine.

Elu nu s'a insielatu.

Cu o perseverantia, ce o dà omului numai adevverat'a insufletíre si credintia in principfile sale, si cu o admirabila abnegatiune de sine, elu facea propaganda pentru republica.

A lucratu pe langa delegatiunea din Tours cu cea mai mare activitate si cu o fidelitate esemplara; numai dupa ce resbelulu s'a concentratu la Paris, elu a parasitu Francia si s'a reintorsu in Spania.

Activitatea sa in Spania, stralucitele sale facultáti, sant'a sa amóre de patria, au ajunsu a fi cunoscute de tóta lumea.

Noulu ministru de externe alu Spaniei are asta-di 45 ani. Faci'a sa deschisa, are o espresiune melancolica. Ochii sei, vineti si mari, au o privire lina si fantastica. — Figur'a sa nu ar avé espresiunea barbatésca, déca nisce bogate musteti nu-i aru vení in ajutoru.

Elocinti'a sa e rara, si modulatiunea cuvintelorulu i succedu ca la nici unu altulu. Stilulu seu e plinu de focu si mai totu-de-una infloritu.

Ca oratoru parlamentarulu si poporalu, asta-di afara de Gambetta, altulu nu-lu egaléza. In privinti'a elegantiei, intrece chiar si pe acest'a.

Naturalulu seu e linu si blandu. Elu se ingrozesece de versarea sangelui.

Cu unu cuventu, acestu escelinte barbatu republicanu este onórea si mandr'á patriei sale, a republicei si a lunei intregi.

S A E O N U

Cart'a dragostei din anulu 1873.

Sè fia de bine! Acest'a e unu titlu actualu, viu, vorbindu ca o tabla de pravalia.

Unu titlu fara afectatiune, si care te autoriseza sè vorbesci câtu de aspru... mai cu sèma a supra ridiculeloru natiunale.

Unu titlu demnu ori-cum de epoc'a nôstra negustorésca.

Déca ar fi fostu verb'a despre dragostile de acuma câti-va ani, s'ar fi pututu alcatuî o geografia sentimentală, care si-ar fi dobenditu o celebritate idiota.

Ar fi fostu in ea lucruri minunate de gingasie, si admirabile de cochetaria.

Unu vocabularu intregu de denumiri, inaintea caroru aru fi lesînatu de multiumire sufletele simfitórie d'alta-data.

Aru fi fostu — citescu dupa 'ntemplare:

Colib'a Miceloru Ingrigiri.

Cuibulu Suspineloru continue.

Gârl'a Lacrimeloru ascunse.

Calea Grabiriloru.

Respânti'a Marturisiriloru secrete.

Vulcanulu Declaratiuniloru galante.

Si câte si mai câte?

Dar amintindu-ti atâte lucruri, cum te poti oprî de a nu face o reflexiune?

Dóue reflexiuni!

Trei reflexiuni!

Ah! cum s'a mai schimbatu la noi tóte alea, si ce mai de curióse modificatiuni, fiindu cà trebue sè alcatuimu asta-di o asemenea carta, au sè sufere denumirile!

Dar apoi, pentru ce nu? Ce reu ati vedé dvóstre in intreprinderea confectionii unei „Carta a Dragostii dupa mod'a anului 1873.“

Ce e dreptu, ve asigururu, ea ar fi curiósa.

Dvóstre zimbîti?

Sè incepemu!

Notiuni geografice.

Cart'a Dragostii din anulu 1873 este in specialu dedicata ómeniloru cari se ocupa cu a face bani.

Pe tóte drumurile, pe tóte carârile, in tóte localitátile ce ea aréta, nimicu nu este gratuitu.

Avisu celoru ce voru voi sè cãletorésca fara punga.

In animele lui 1873 ospitalitatea se vinde si nu se dà nici odata. (bis)

Spre a sustiené dar cele ce am disu, sè incepemu in parte, fara a mai intardîá, descriptiunile topografice!

Muntele mancãriloru.

Puntu 'naltu care domina paisagiurile din pregiuru.

Mai multe poteci conducu aci.

Mai obicinuitu printr'o excursiune la „Muntele Mancãriloru“ se incepe peregrinatiunea pe „Cart'a Dragostei din 1873.“

Acésta excursiune se face in duo in quatuor, sèu in coru, dupa gustulu fia-caruia.

O cina si dragostea mea.

Amorósele iau mai antâiu cin'a. Ele une-ori o si ducu a casa. Sunt mai multe esemple despre unele din ele, cari si-confectionasera câte unu busunaru de tinichea, cu totulu afectatu pentru mayonese si fripturi.

Nu se scie ce se póte intemplá.

La piciórele Muntelui Mancãriloru curge

Gârl'a de siampanie.

Celebra prin accidintele sale.

Nu s'ar puté calculá numerulu buneloru simtiuri ce s'au inecatu intr'ins'a.

Indata ce Leandru trece gârl'a de siampania, ca sè ajunga la Héro, nefericitulu este fórté compromisu.

Héro nu-si lasa asié lesne prad'a.

Ea atunci obicinuesce se térésca pe nebunulu se u suspinatoru in

Padurea mobileloru.

O adeverata padure a Vlasiei.

In loculu brigandiloru, cine-va intelnesce acolo numai tapitieri.

In locu de pistóle, ei punu in peptulu trecatoriloru conte neplatite.

Dara rezultatulu este fara nici o deosebire acela-si.

Nefericire neintieptului, ce a facutu unu pasu cutezatoriu in Padurea Mobileloru.

Ei n'audi!... dumnealoru amorósele facu venátóre!

Mai antâiu vrei sè mergi dreptu inainte-ti.

Dar indata incepi a nu mai vedé limpede.

Mergi inca, încolo, te impleticesci.

In minutulu candu vrei sè te opresci, hait'a priviriloru se asmute in gón'a-ti.

Inainte! Inainte!

Asié in câtu din cotitura in cotitura, te vedi ajunsu fara-veste tocmai in

Tufisiurile intunecóse ale giuvaergiriei.

Unulu din locurile cele mai periculóse ale Vlasiei de care vorbimu.

Acolo sunt curse pentru cei cu córne.

— Scumpulu meu Alesand're!

— Ce este?

— Am vediutu eri pe Frosa.

— Ah!... Ai simtítu vre-o placere vediendu-o?

— Oh! nu... Am suferitu multu.

— Pentru ce?

— Pentru cà...

— Vorbesce!

— Pentru cà sunt femeii cari au diamante multe, de óre-ce eu n'am nici macaru o perechia de cercei.

S'a sfiřítu.

De aci înainte esti ratacitu. Nu-ti mai gasesci calea.

Dea Domnulu, ca stéu'a ta cea rea sè nu te arunce in

Visuin'a lui 20%.

Pescerea ghiareloru lungi séu societatea erotica. Locasiulu camatariloru anonimi.

Visuin'a lui 20% este pe cart'a dragostii cea din urma statiune, pentru ca sè ajungi la Dumnedieu mai scie ce?

Dar nu v'am facutu sè explorati decátu o parte a *Cartei Dragostii din 1873*. Partea lunei amoróse de o indoiósa categoria.

Mai este partea adeveratei lumi.

Calea care conduce la punerea pirostrielor. Acésta cale debuta prin

Cascadele junetiei.

Unu paisagiu pitorescu.

Ací stationéza cine-va mai multu, séu mai pucinu.

De aci cine-va ese mai multu séu mai pucinu obositu si desialatu.

Si candu gasese cuviintiosu si oportumu sè tréca la alte exercitiuri, atunci sè indreptéza catra

Lazaretulu vârstei cópte.

Loculu unde cauta sè stea in carantina.

Ací stá destulu timpu, ca sè scape de ultimele sale ilusiuni si sè devia unu omu seriosu.

Adeca unu egoistu, incapabilu de unu aventu generos, de o aspiratiune inalta.

Terminandu caranti'a, intra in

Respanti'a zestrei.

Intelnirea totoru ambitiuniloru contimpurane.

In respanti'a zestrei este deschisu in totu-de-una unu mare bazaru.

In acestu bazaru, sunt instalati parintii cei bun, veniti aci pentru ca sè negocieze viitoriulu feteloru dumnealoru.

Nici te-am vediutu, nici te sciu, dar te adoru!

Nu se potu suferi; dar ce le pasa!

Acésta este o cestiune de cifre.

Cumperatorii circuléza impregiurulu pravaliloru.

Cátu cósta acésta frumósa papusia?

Privesce ce poftesci sè cumperi, domnule! Nu dóra pentru cà sè afla la noi, dar fiindu cà este unu articolu alesu.

Ea jóca cotillionulu, se imbraca, se desbraca de dóue-dieci de ori pe di, canta romantie. Si ce frumosu e zugravita!

— Hareciu!

In respanti'a aci se impreunu mai multe cà. Acéste cà sunt:

Calea *Despartirii*.

Calea *Galceviriloru*.

Calea *Verisioriloru*.

Calea *Indiferintiei*.

Dar, póte cà Dumnévóstre mi-veti díce, cà nu ve vorbescu de

Calea animei.

Nerosia!

Asta este singurulu cuventu care nu figuréza pe „*Cart'a Dragostii din 1873*.”

Calea animei a fostu espropriata si supresa pentru cauza de materialismu publicu.

S'a inlocuitu cu sioséu'a lui „*Dare*” si „*Avere*.”

Ceea ce a facutu ca sè devia „*Carta Dragostei din 1873*” o carta... de platitu.

? ! ?

Serbarea dílei de 3|15 maiu.

— *Iubileulu de 25 de ani alu adunaríi din Blasiu.* —

(Alu doile reportu.)

Societatea „Transilvania” din Bucuresci — precum atinséramu la finea reportului nostru din nr. trecut — inca a anunCIatu serbarea acéstei díle.

Serbarea s'a si tienutu, si despre decursulu ei scótemu din „Romanulu” urmátóriele:

Serbarea se tienù la 6/18 maiu in vast'a gradina a viliei Filipescu. La sioseza atêrná unu tricoloru mare, dóue la pórt'a gradinei, precum si o tabla cu inscriptiune tricolóra. In mijloculu gradinei unu cortu intinsu, decoratu pe din intru cu o multíme de portrete si deseme, tóte relative la istori'a natiunala, chart'a Daciei de Laurianu, si altele. In frunte, la coltiurile mesei, bustulu in marmure alu lui Stefanu celu mare si alu lui Mihaiu Vitézulu, de a supra, portretulu lui Simeone Barnuti.

Serbarea a inceputu la 9 óre diminéti'a. Dóue musicé, una militara, alta de lautari romani. Dantiuri natiunale.

Pe la 10 si jumetate óre, vre-o 2000 membri iéu parte la unu dejunu frugalu.

La 12 óre, se face primirea presiedintelui societáti, *Papiu Ilarianu*, care vine insocitu de vre-o doi membri ai comitetului.

Dlu *Suciu* felicita pe presiedinte in numele comisiunii printr'unu scurtu discursu tienutu in termínii cei mai caldurosi.

Presiedintele respunde prin cuvinte bine simtíte si incheia cam asié:

„Ce asiú puté sè ve urezu mai bine asta-di, nobili juni, de càtu ca foculu sacru alu juniloru romani de la 1848, carii cu periclulu vietii au condusu si invetiatu míele poporului, sè incaldiésca nestinsu iniméle vóstre. Sè imitati pe acei juni nemuritori, sè-i intreceti chiar, de ar fi cu putintia! Sè trati!”

Indata dupa acésta, se presinta in víi aplause o trupa de calusiari (studenti de la academia) sub conducerea profesorului *Mocianu*, imbracati toti calusiarésece, si jóca cu multa arte anticulu jocu romanu „*Calusiarii*.”

Vinu multíme de membri din tóte clasele societáti, intre cari se distingea membri din magistratura, de la insa-si innalt'a Curte, din administratiune, avocati, senatori, municipali, comercianti. Sesulu frumosu bine represintatu. Toti admira frumseti'a romana a serbárii. Unii dicea, cà arare ori, ér altii cà nici odata nu mai vediura serbare natiunala ca acést'a.

Music'a cantá mereu, dantiulu neincetatu si jocuri gimnastice.

La 3 óre societatea se asiédia la mesele intinse sub cortu, in numeru de preste 300 persóne. Mésa frugala, dar multiumitória pentru toti.

Trecemu la toastele ce se ridicara.

Presedintele societáti *Papiu Laurianu* inchinà :

„In memori'a dñlei de 3 maiu 1848.“

Dupa cari cuvinte, facédu istoriculu dñlei de 3/15 maiu 1848, continua :

„In memori'a lui *Barnutiu*, profesorului natiunalitáti romane, care proclamà in acea dñ, si cu elu impreuna intrég'a natiune romana, libertatea si independenti'a sa ca natiune, confirmandu-o si cu juramentu natiunalu.

„In onórea lui *Laurianu*, care formulà atunci drepturile natiunii romane, precum si protestulu ei solemn.

„In onórea si memori'a juniloru de la 1848, cari timira lumea prin curagiulu, activitatea, eroismulu si sacrificiele loru pentru Romani!

„Traiescu inca multi din junii de atunci, si multi sunt de credinti'a cà acestia, asta-di chiar, aru fi mai juni prin vigórea ideiloru si tari'a inimeloru.

„Urezu juniloru de asta-di, sè-i urmeze, si, de se póte, sè-i intréca!

„Eterna memoria dñlei de 3 maiu!“

Apoi dlui *Aronu Crainicu* amintindu evenimintele de la 1848, la cari insu-si a participatu, aréta partea ce a luat dlu *Papiu*, si inchina in onórea acestuia; dlu *Candrénu* inchina adeverului unitáti romane; dlu *Corvinu*, in onórea dómneloru romane; dlu *Papiu*, in memori'a Romanceloru din muntii de aur, si a nume a *Pelagiei Rosia*, cari la 1849 inarmate sfermara o ceta.

Dlu *Urechia*, in a carui localitate se tienù serbarea, inchina in urmatoriulu modu :

„*Domnule presiedinte,*

„Romanulu are obiceiulu stravechiu d'a invocá de apururea ajutoriulu lui Dumnedieu, candu voiesce sè incépa vre-o intreprindere. Romanulu nu intra in casa nóua, fara a o santí preotulu... Nu ve temeti, nu voiú sè intru in desbateri teologice...“

„Ceea ce voiú, este, a indepliní o datoría personala a mea catra dvóstre, dle presiedinte. Abié intratu de pucine dñle in acésta villa, abié inaugurandu institututulu meu de educatiune, me intrebam, ca totu Romanulu, ce mai fistanie sè facu spre santírea intreprinderei mele?“

„Ve multiumescu din anima, dle presiedinte si onorabila societate Transilvania, cà-ci ati binevoitu a primí sè inaugurate cu serbarea dvóstre aniversari'a institutului meu. Sunt de adi inainte fauste inceputurile institutului meu. Societatea „*Transilvania*“, care pe càile *culturei* tinde la *Romanismu*, a santítu cu presentí'a ei scól'a mea, care si ea in micu, urmaresce scopurile natiunale ale dvóstre, dle presiedinte si onor. societate. Inca odata dar ve multiumescu si inchinu pentru dvóstre.“

Laurianu celu tineru, multiumescu dlui presiedinte *Papiu*, pentru onórea ce a facutu venerabilelui *Laurianu*, care, de si, impedecatu, n'a pututu fi presinte la serbare de càtu numai cu spiritulu si inim'a

sa, dar elu e totu *Laurianu* celu de la 3 maiu 1848.

Dl. *Obedenariu* vorbesce cu multu spirit despre admirabil'a unitate a limbei romane de la *Tis'a pan' la mare*. Dlu *Corvinu* inchina pentru unu altu trei maiu. Cuvinte natiunale pronunciaru la mésa si altii, precum dlu *Orasianu*; apoi dlu *Paunescu*, studente la facultatea de medicina, vorbi despre puterea sciintiei, si inchinà pentru frati'a studentiloru din tóte tierile romane. Dlu prof. *Circa* inchina in onórea *Bucuresciloru*.

Dupa mésa petrecerea continua viu pan' la 8 óre sér'a, cu musica, dantiuri natiunale si jocuri gimnastice.

La 8 óre, serbarea se incheià, si plecara toti la ale sale, plini de multiumire.

La Berlinu junimea romana a serbatu si ea memori'a acestei dñle.

La acésta serbare a participatu si tinerimea nóstra studiósá la *Lipsca*.

Astu-felu diu'a de 3/15 maiu s'a serbatu in tóte partile, unde numai petrecu Romani.

Noi amu inregistratu numai cele mai importante din o privintia óre-care; cà-ci spaciulu nu ne iérta a publicá si acele multe corespundintie, cari ni-au sositu despre serbàrile de prin alte locuri.

B o m b ó n e.

Diuariulu „*Pokrok*“ povestesece urmatóri'a istorióra :

Unu calfa de calciunariu dintr'unu orasielu din *Boemia*, voiú sè plece in „*vandra*“, si cerù de la oficiulu comunalu o legitimatiune.

De óra-ce primariulu erá bolnavu, ér secretariulu chiar nu se aflá de fatia, se puse servitoriulu politiei d'a intregí formulariulu tiparitu, dupa unu altu esemplariu ce stá gata pe mésa.

Din nenorocire inse in acéla rubricile erau in ordine intórsa, si astu-felu descrierea personala reesi astu-felu :

Ochi: rotundi; nasu — negru; gura — lunga; dinti — ovalu; pèru — nimicá; religiune — calfa de calciunariu; profesiune — n'are; semne caracteristice — catholicu; nascutu la — 1873.

Sunt trei séu patru ani, o adepta infocata a spiritualismului, aflandu-se intr'unu salonu din otelulu *H...* i se cerù de a face câte-va probe.

Acésta dómna, fara sè ascepte a fi rugata mai multu, scóse indata din buzunariulu seu o carte si strigà cu glasu mare pe satanu.

De odata se aude o vóce care semená, cà vine nu se scie de unde, pe urma gemete. Unei din femeile cari se gaseau facia, i veni reu si fu transportata intr'o camera vecina... Dara gemetele continuau mereu... Stapanulu casei, caruia preotés'a spiritualismului sustienea, cà erá, spiritulu invocatu de dinsa, se scóla, se asiédia in mijloculu salonului si striga :

— In numele lui Ddieu, cine esti tu ?

Nici unu respunsu.

— E bine, atunci, in numele diavolului ?

Facerea urmèza.

Adunarea nu mai suffá; dara unu incredulu, cum sunt pretutindenea, se apropià de zidu in partea de unde i se pareá, cà vinu gemetele si lu-isbesce dicèndu:

— Cine esti tu ?

O vóce de copilu response indata :

— Augustin.

— Ce faci acolo ?

— Maturu cosiu.

Unu risu nebunu isbucni de tóte partile. Invocatóri'a singura nu erá multiamita.

OE E NOU ?

* * * („Bine, cà celu pucinu n'am fostu duru!“)

Sub acestu titlu se povestese acuma prin Viena o mica intemplantare comica. Principele de coróna Rudolffu, si noulu seu amicu, tinerulu principe Fridericu Vilelmu, facura de curendu in societatea contelui Latour si a mai multoru domni de la curte, o excursiune la muntele Kahlenberg. — La rentórcere unu membru alu societátii facu propunerea d'a vini pe o alta cale mai pucinu amblata. Propunerea fu primita, si intrég'a societate apucà in directiunea propusa. De odata ei ajunsera la gradin'a unui taiatoriu de lemne. Aveau sè tréca prin acea gradina, dar usi'a erá incuiata. Din intemplantare stapanulu gradinei statea din la intru chiar la usia. „Deschide usi'a, i dîse conducatoriu lu societátii, voimu sè trecemu prin gradin'a d'tale!“ — „Ba io dieu nu v'o deschidu, response taiatoriu lu, carati-ve dar de aici!“ Contele Latour erá mai aprópe si audíndu respunsulu, se apropià si mai tare, si dîse incetu : „Deschide usi'a, cà-ci principele de coróna vre sè tréca p'aice!“ — „Ce-mi pasa mie, déca dinsulu e principe de coróna séu ba ? — se resti taiatoriu lu, — aici io-su domnu, si nu lasu pe nime sè tréca!“ — Principele de coróna Rudolffu audíndu aceste, dîse contelui Latour : „Dà-i pace ! Omulu acest'a e bétu. Vomu alege alta cale!“ Apoi societatea se întórse pe alta carare. Abi se dusera ei, la taiatoriu lu de lemne alergà vécinulu seu, carele — audíndu cele petrecute — lu-batjocori bine. „Tu ai dreptu, -- response in fine taiatoriu lu de lemne, — trebuiá sè li deschidu usi'a. Dar bine, cà celu pucinu n'am fostu duru!“

* * * (*Domnitorii óspeti la Viena.*) Imperatulu Alesandru alu Russiei, archiducele moscenitoriu de tronu Cásarevicu Alesandru, adjutantulu generalu, soci'a acestuia, archiduces'a Maria Feodorowna si archiducele Vladimir Alexandroviciu, voru sosi la Viena in 30 séu 31 maiu. Tiarulu si suit'a lui nemijlocita, voru siedé in castelulu de la Schönbrunn, — ambii chiduci, archiduces'a soci'a a moscenitoriu lu de tronu si suit'a loru, voru fi inconvartirati in „Burg“-ulu de curte. Principele Gorciacoff inca va vini la Viena, déca starea sanetátii lui i va permite acést'a. Imperatulu Vilhelmu va sosi la Viena in a dóu'a jumetate a lunei lui júniu, si va petrece acolo vr'o dóue septemani. Regele Belgiei a sositu la Viena in 23 i. c., elu ocupa apartamentulu locuitu de principele de Wales. Siahulu va siedé in Schönbrunn, in apartamentulu archiducesei Gizella; afara de elu numai 16 persóne voru avé cvartiru in Schönbrunn; ceialalti membrii ai

suitei lui, cari se urca la 300 de insi, voru fi asiediatu in apropiare. Vice-regele Egiptului va veni mai tardu la espositiunea din Viena.

* * * (*Unu jurnalistu atacatu brutalminte.*) Cetimu in „Romanulu“ de la 9/21 i. c. : „Asta séra, dupa optu óre, s'a petrecutu unu actu lasiu si hotiescu din partea unui aginte alu dlui Florescu. Unulu din redactorii „Romanului“ erá la domiciliulu seu, preumblându-se prin curte cu fratsle si cu verulu seu; inserase deja; de odata intra in curte cinci oficiari, sub-locotenenti si locotenenti. Redactorulu cunósce printre dîsii pe unu a nume Luchide, care mai nainte se aretá amicu si comunicá totu felulu de lucruri redactorulu „Romanului.“ Acestu Luchide, incungiuratu de ceialalti oficiari, inaintéza catra redactoru, aretându-i dóue numere din „Romanulu“ de la 6 si 7 maiu, si intrebandu cine a datu informatiunile despre modulu cum a pregatitu dlu Florescu més'a de la 10 maiu ? — Redactorulu intrebà, cum este cu putintia ca unu militaru sè-i céra a fi delatoru, cà acele informatiuni sunt ale sale si nu atingu de locu pe domni oficiari. Atunci acela-si Luchide spuse, cà s'a atacatu Domnitorulu in díaru, cà cere espicatiuni de ce s'a atacatu Domnitorulu; redactorulu response, cà acésta este o cestiune politica... Unulu din ceialti oficiari cari de, siguru nu sciau nimicu despre lasi'a intentiune a numitului Luchide, a dîsu cà asemene espicatiuni nu se facu afara; atunci redactorulu a invitatu imediatu si cu staruintia pe oficiari sè intre, inse numitului Luchide a refusat cu totulu de a intrá, dicèndu cà n'are a cere de càtu pucine espicatiuni a supra onoru pasagie subliniate; redactorulu se întórse nebanuindu unu actu de lasitate din partea unui militaru, si intrebandu ce espicatiuni se ceru, se uita la pasagiele subliniate, cari nu contineau absolutu nici unu atacu. In acestu momentu acelu lasiu de Luchide lovi pe redactoru peste ochiulu stangu si sarindu napoi trase sabi'a; ceialti oficiari pusera man'a pe manerulu sabiei; redactorulu se rapedi in casa sè ié unu revolveru, inse cu tóta rapediunea ce puse, candu esí, Luchide fugise ca unu miserabilu; si ceialti lu-urmasera; alergà dupa dîsii inse lasiulu ajunsesese tocmai in podulu Mogsosié.“

* * * (*Dinaristulu atacatu,*) despre care se vorbesce mai susu, e dlu Emiliu Costinescu. „Romanulu“ din 11 maiu ni publica resultatulu acestei brutalitáti. Dlu Costinescu a provocatu la duelu pe atacatoriu lu, acél'a inse a refusat a se bate. Tóta pres'a, fara diferintia de partita condamna acésta brutalitate.

* * * (*Thiers,*) in urmarea conflictulu avutu cu majoritatea adunárii natiunale din Versailles, si-a datu dimissiunea ca presiedinte alu republicei. In loculu lui se alese maresialulu Mac-Mahon.

Societati si institute.

§. (*Societatea de lectura a jummei din Bevisiu*) va tiené la 9 júniu siedintia publica, dupa urmatoriu lu programu : 1) „Miersulu lui Mihai“, esecutatu de corulu instrumentalu. P. Geranu, I. Palade stud. VIII. cl. A. Balasiu stud. VIII. G. Popu VIII. I. Draganu VII. M. Petrusiu VII.; 2) „Cuventu de deschidere“ rostitu de D. conducatoriu; 3) „Cantecu de primavéra“ (V. Bumbacu) de I. Vorobchievicu, cantatu

de corulu vocalu sub conducerea dlu prof. I. Buteanu; 4) „Roman'a“ (de Andreiu Muresianu) declamata de I. Draganu; 5) „Imnulul polonesu“ esecutatu prin cor. instrumentalu; 6) „Salamon itélete“ (Garaytól) declamata prin Paulu Cototiu stud. VIII cl.; 7) „Balcescu morindu“, solo cantatu M. Ferliescu stud. VIII cl. a-compianiatu de cor. instr.; 8) „Unu prospéctu fugitivu a supra desvoltării culturai la diferitele popóre“, disertatiune cetita prin P. Coroiu stud. VIII cl.; 9) „Barcarol'a Venetiana“ (Alesandri) de I. Vorobchieviciu, cantata de cor. voc.; 10) „Die Bürgschaft.“ Damon und Phitias. (Schiller) declamata prin M. Ferliescu; 11) „Ardelena“ esecutata prin cor. instr.; 12) „Surugiulu“, monologu comicu (Alesandri) represintatu de A. Centea stud. VII cl.; 13) „O schitia din oper'a Robertu Diavolulu“, esecutatu de cor. instr.; 14) „Cuventu de inchidero“ rostitu de dlu conducatoriu; 15) „Drumu bunu“ cantatu de cor. voc. Apoi va urmá unu balu in folosulu bibliotecei.

Pentru economi.

Medilocu d'a esterpi siórecii. Dupa observatiunile unui economu se potu estirpi siórecii de campu déca preserámu primavér'a dupa ce am semenatn, preste araturi, gipsu pisatu si facutu in forma de faina. Dupace resaru bucatele siórecii incepu a róde firele cele crude si cu aceste dinpreuna si gipsulu preseratu, care i omóra in timpulu celu mai scurtu.

Suvenirea mortiloru.

† (*Inmormentarea lui Cusa in Moldova*) se va face cu onorurile cuviintóse. „Monitoriuu Oficialu“ a publicatu urmatoriulu program: Convoiulu, fiindu a trece pe la frontier'a Iticani spre a veni la Ruginósa, unde are sè se faca inmormentarea, se va urmá dupa cum se aréta mai josu: 1) La frontiera Iticani, trupele concentrate, la sosirea corpului, voru presintá armele, si la intrarea pe pamentulu romanu, se voru trage trei salve. Se voru aflá presinte tóte autoritátele locale, precum si siefulu divisiunii a IV teritoriale, insocitu de patru oficiari superiori si patru inferiori. Acestia voru insoci corpulu pana la Ruginósa, formandu gard'a de onóre. 2. La Ruginósa se voru aflá trupele ce se voru transportá din Iasi. La sosirea corpului, ele voru presintá armele, avendu stégulu si music'a. In timpulu trecerii corpului la biserica, se voru trage trei salve. La usiele bisericeii, se voru asiediá sentinele de serginti. La capulu sicriului, voru fi oficiari cu sabiele in mana. 3. La ceremonialele inmormentării, patru coloneli voru tiené cordónele sicriului. Maiorii voru purtá pernele cu insignele domnesci si cu decoratiunile. La coborirea in mormentu, se voru trage trei salve. 4. Unu adjutante domnescu va asiste la acestu ceremonialu, din partea Domnitoriului. Dlu ministru de resbelu va represintá guvernulu. 5. In diu'a inmormentării, se va face unu serviciu funebru in metropoli'a capitalei.

Post'a Redactiunii.

Maramuresiu. Ni-ai tramisu trei poesióre, precum dñci, „compuse in serile line afara in gradinutia sub ceriulu liberu.“ Amu si inceputu sè le cetimu numai decátu. Dar ce-amu aflatu? Prim'a poesia, compuse „in serile line afara in gradinutia sub ceriulu liberu“, sémena de minune cu o poesia vechia, care din intem- plare e chiar a redactorului acestei foi. Déca nu credi, éta publicámu amendóue, ca sè le poti asemená:

M'am plansu.

(Asié cum dici ca ai compusu- o dta „in serile line afara in gradinutia sub ceriulu liberu.“)

M'am plansu ta floricele,
La sóre, luna, stele;
Li-am spusu grozav'a-mi gele,
Si-amar'a mea dorere.

Dar sórele 'n suspine
Se innecá plangendu,
Si lun'a din naltime
Se ascundea oftandu.

Ér stelele merunte
Si ceriulu celu norosu,
Plangendu cu mare gele,
Plangeau amaru, gelosu.

O! adi cerimea tóta
In doliu s'a 'mbracatu,
De candu mandrut'i-a-mi draga
Suspina greu in patu.

O! Dómne a Totu-potinte,
Te rogu fórte ferbinte,
Se-mi scapi mandrut'i'a mea
De-a ceea bóla grea!

Acést'a frapanta asemenare ne-a indemnatu sè cetimu si a dóu'a poesia tramisa de dta. Dar éta si acolo acea-si asemenare, inse numai in ultimele dóue strofe:

Catra zefiru.

(Ultimele dóue strofe la dta.)

Zefirelu, in alta tíera
Tu totu ferice vei traí,
Vei gasi o primavéra,
Mandra, verde, ca si-ací:

Dara eu, lelitia juna,
Tóta-lumea de-asíu cercá;
Frumosica, dulce, buna,
Ca pe ea nu voui aflá.

Marturisimu, cà dupa impressiunea acést'a, n'amu mai cetitu poesi'a a trei'a, — si nu scimu déca nu sémena si aceea cu vr'o poesia vechia?! E bine, déca „in serile line afara in gradinutia sub ceriulu liberu“ vei mai compune poesi, cari voru semená asié tare cu incercár'ile nóstre, binevoiesce a nu le tramite — chiar nóue!

M'am plansu.

(Asié cum a aparatu la 1866 in „Poesii“ de Iosifu Vulcanu, pe pag. 168.)

M'am plansu la floricele,
La sóre, riu si noru;
Li-am spusu groza 'a-mi gele
Si chinulu surpatoru.

Si florile 'n suspine
Se innecau plangendu,
Ér sórele 'n naltime
Se ascundea oftandu.

Si riuu prin valcele
Curgea 'ntristatu in josu,
Ér norulu susu de gele
Plangea amaru, gelosu.

O! adi natur'a 'ntréga
In doliu s'a 'mbracatu,
De candu lelit'i'a draga
Suspina trista 'n patu.

Rendunic'a.

(Vedi „Poesii“ de I. Vulcanu, pag. 80, ultimele dóue strofe.)

Rendunic'a 'n alta tíera
Tctu ferice va traí,
Va gasi o primavéra
Mandra, verde, ca si-ací:

Inse eu, lelitia juna,
Tóta lumea de-asíu amblá;
Mitutica, dulce, buna,
Ca si tine n'asiu aflá.

Suplementu: „Sclavulu Amorului“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. II. còl'a I.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avem din inceputulu anului trecut. 20